

ĐẶC ĐIỂM CỦA HỘ GIA ĐÌNH NGƯỜI DAO KHAI THÁC DƯỢC THẢO TẠI HUYỆN HOÀNG SU PHI, TỈNH HÀ GIANG

Nguyễn Thị Thu Huyền¹, Lý Tà Nái², Phạm Văn Điền³

¹UNDP - Hà Nội - Việt Nam

²Chi cục Kiểm lâm tỉnh Hà Giang

³Bộ Nông nghiệp và PTNT

TÓM TẮT

Bài báo tập trung vào việc phân tích một số đặc điểm của hộ gia đình dân tộc Dao khai thác dược thảo từ rừng tại xã Hồ Thầu, huyện Hoàng Su Phi, tỉnh Hà Giang. Số liệu điều tra được thực hiện trong năm 2017 đối với 30 hộ gia đình có hoạt động khai thác từ 1 đến 6 loài dược thảo. Việc phân tích số liệu được thực hiện bằng phân tích định tính kết hợp với phân tích thống kê, sử dụng các sơ đồ nhánh (cluster dendrogram), kỹ thuật mô tả không gian đa chiều (multi-dimensional scaling), biểu đồ tán xạ (scatter chart) và sơ đồ cây liên kết (linktree). Kết quả nghiên cứu cho thấy, sự khác biệt về đặc điểm khai thác dược thảo của các hộ gia đình là lớn hơn so với sự khác biệt về đặc điểm giữa các hộ gia đình với nhau. Có mối liên hệ rõ rệt giữa số lao động với số nhân khẩu, tổng diện tích đất của hộ với số nhân khẩu, sản lượng khai thác dược thảo với diện tích rừng trồng của hộ gia đình, số hộ trồng với số hộ sơ chế, bảo quản; giữa số hộ khai thác ở rừng tự nhiên với diện tích dự kiến trồng; thu nhập trung bình của hộ gia đình (HGD) với diện tích khai thác ở rừng tự nhiên. Với mức độ tương đồng là 80%, các hộ gia đình có thể được chia thành 7 nhóm (sử dụng 3 hoặc 11 tiêu chí), 2 nhóm (sử dụng 8 tiêu chí). Sự khác biệt giữa các nhóm HGD chịu sự chi phối của ba yếu tố chính là sản lượng khai thác, diện tích rừng trồng và số tiền thu được từ khai thác dược thảo. Với những kết quả đạt được, bài báo có ý nghĩa tham khảo cho việc tổ chức liên kết hộ trong khai thác dược thảo dựa trên sự tương đồng về đặc điểm của nhóm hộ gia đình.

Từ khóa: Hộ gia đình người Dao, dược thảo, xã Hồ Thầu - huyện Hoàng Su Phi - tỉnh Hà Giang

Characteristics of Dao ethnic households exploiting medicinal plants in Hoang Su Phi district, Ha Giang province

The article addresses some characteristics of Dao ethnic households exploiting medicinal plants from forests in Ho Thau commune, Hoang Su Phi district, Ha Giang province. The survey was conducted in 2017 on 30 households with exploitation activities from 1 to 6 species of medicinal plants. The qualitative analysis combined with statistical analysis, cluster dendrograms, multi-dimensional scaling, scatter chart, and the link-tree diagram is used in the study. Results have shown that the difference in exploitation characteristics of medicinal plants by households is more significant than the difference in livelihood characteristics between households. There is a clear relationship between the number of workers and the number of people in the household; the total land area of the household and the number of people; the yield of medicinal plants exploited and the area of planted forests of the household, the number of

Keywords: Dao ethnic household, medicinal plant, Ho Thau commune - Hoang Su Phi district - Ha Giang province